

HIPPOCRATIS

Coi omnis Medicinæ paren-
tis Aphorismi versibus scripti:

ita vt non solum propter breuita-

tem, verum etiam propter carmen,

multò facilius memoria man-

dari, retineriq, meli-

us possint.

41 ~~K~~. 5. 40

Per Iöannem Frerum Gormon-
cestrensem Anglum.

LONDINI,
Apud Gulielmum Serefium
1567.

1949:10

CLARISSIMO VIRO D.

GVILIELMO CECILIO, EQVI-

ti aurato, serenissimæ reginæ Elisabethæ

à consilijs & scriptis, academiæq; Can-
tabrigiensis cancellario
dignissimo.

PVMICE non fatis æ quatum cui dono libellum?

Conueniunt summis non nisi summa viris,

Sed tua tam facilem se (præclarissime) virtus!

Nulli non præbens, erubuisse vetat.

Hic nec parua leges Phœbæi oracula vatis,

Quantumuis paruus sit labor iste meus.

Feci quod potui: tantum sit grata voluntas,

Primus in hoc quando puluere currat equus.

Vatis ad exemplum retrò iam pluribus annis

Materia haud multum vel variante nihil.

Hippocratis siquidem prognostica versibus olim

Nicandrum Græcis composuisse ferunt.

Exiguo sed non spectabis munere mentem,

Quæ te vel summis optat honore parem.

Dignitatis tuæ studiosissimus,

Iohannes Frerus medicinæ doctor.

IOHANNES FRERVS

ad Lectorem.

PLVRANE vis paucis? minimo vis maxima libro?

Hac lege, quid cessas? quod petis omne seres.

Si quid displiceat, nostrum est: veniamque precatur

Quicquid erit vitij quod rinde carmen habet.

Sic ubi & adiectum quicquid, videas uel relictum,

Errore haud factum crede fuisse meo.

Vt neque, si paucis quandoque, aut pluribus usum,

Aut mutata tibi paucula verba legas.

Scilicet hic Celsus, aut sic exponente Galeno,

Aut Græco saltem codice tutus ero.

AD CHARISSIMUM FRATREM

Ioannem Frerū, Medicinæ Doctorem,

Thomæ Hatcheri epigramma.

QUI volet, Hippocratis præclaro carmine scriptos
Laudet Aporisimos, aut sine laude probet.

Me, fortuna tibi voluit quem iungere fratrem,

Nec laudare quidem, neque probare inuat.

Ergo tuos nulla dignabor laude labores,

Quos nemo doctus laude carere velit?

Nemo, vacat culpa, poterit quacumque libebit:

Doctus, ab indoctis quod tueatur, habet.

Ipse (fatebor enim) frustra laudasse videret,

Fraternum nomen quod minusse queat.

Hippocratis Coi Aphorismo-
rum, *sive breuissimè dicto-*

rum pars prima.

Aphorismus. 1.

VITA breuis, sed non breuis ars, occasio præpes,
Tentamentum anceps, iudiciumq; graue.
Officium præstet medicus, cui pareat æger
Seruiq; impediunt exteriora nihil.

- 2 Aluus quando fluit, vomitus vel spontè mouetur,
Si facile id possis sustinuisse, iuuat.
Sicq; artis dum quæris opem, si qualia debent
Exierint, rectè est: sin minus, ista nocent.
Ætates igitur, regiones, tempora, morbos
Respice, nam semper non patiuntur idem.
- 3 Ad summam veniens habitudo athletica molem
Noxia, cum non quò progrediatur habet.
Vno nanq; statu cum non consistere possit,
Est in deterius retrò necesse ruat.
Vndè fit vt corpus confestim soluere prosit,
Quò poterit rursus conuenienter ali.
Sed modus hîc adfit: nimium vacuare periculum
Intentat, refici plus nimioq; nocet.
- 4 Fert exquisitè tenuis discrimina victus,
Semper vbi morbus longior esse solet.
Nec minus in morbis, cum non conducit, acutis
Arctior hæc vitæ regula crimen habet.

HIPPOCRATIS

Vtq; noceat summè tenuem disponere victum:
Sic summè plenum multa pericla manent.

- 5 In tenui victu multum delinquitur ægris,
Quò fit vt affecti sint grauiore malo.
Illis nanq; cibi plus fert penuria noxæ,
Escarum q̃ si copia magna foret.
Euenit hoc sanis etiam. Quarè minus omnes
Implendo se errant, extenuando magis.
- 6 Ancipiti, morboq; graui curatio summè
Anceps, & grauis est acceleranda tibi.
- 7 Sunt summo summi morbo incipiente dolores:
Hic summè tenuis victus habeto locum.
Ex aliquo sed si paulò sit plenior vsu,
Ipsius morbi sit tibi norma status.
- 8 Nam dum conficitur summis cruciatibus æger,
Quàm minimo virtus est oneranda cibo,
- 9 Sed coniecturam facias num tempore tanto
Ægrotus valeat pertolerare famem.
Et nunquid vires minuentur corporis illi,
An morbi poterit vim superare prius.
- 10 Ac quicumq; tenet morbus, tenuissimus esto
Victus, cum morbi cæperit esse vigor.
Qui si nec præsens, nec adhuc impendet: abundè
Vt vires consent, suppeditato cibum.
- 11 Nec lateat tempus, quando est accessio morbi,
Tutò vix etenim tunc alimenta dabis.

APHORISMI.

- In quæ circuitus vero est, feruabis id ipsum:
Summe namq; cibus abstinuiffe iunat.
- 12 Nunc quinam accessus, quæ conditioq; futura est,
Ex morbo, ac anni tempore scire licet.
Circuitus varius poterit quoq; multa notare,
Siuè hic quotidiè, aut quomodocunq; redit.
Indicat haudq; parû, quod morbo accedere natû est:
Exemplum lateris præbeat indè dolor.
Si namq; edatur primo iam tempore sputum,
Per breuis: at si extet postea, longus erit.
Vrinæ, nec non aluus, sudorq; docebunt,
Quod morbi spatium, iudiciûmque dabunt.
- 13 Longa senes leuiter tolerant ieiunia, deinceps
Ætatis medium qui ingrediuntur iter.
Sed iuuenes ægrè, pueriq; his ægrius, omnes
Ingenio quotquot feruidiore valent.
- 14 Corpora dum crescunt innato plena calore,
Ne consumantur plura alimenta petunt.
Exiguus verò calor accedente senectâ est
Hic ne extingatur, conuenit esse parum.
Hac causa minus ergò senes torquentur acutis
Febribus, vt quorum corpora frigus habet.
- 15 Naturâ ventres & bruma, & vere calorem
Intus habent summum, sitq; per ampla quies.
Tempora perq; isthæc epulis licet ampliter uti:
Quod satis athletæ nos, pueriq; docent,
- 16 Humidior victus pueris, pariterq; suctis
Conuenit, accensis corporibusq; febri.

HIPPOCRATIS

- 17 Nū semel, aut bis edant, nū pauca an multa, videndū:
Idēq; minutatim, morbus vt ista feret.
Plurima sed mori, ac ætati plurima danda:
Summaq; sit ratio temporis, atq; loci.
- 18 Autumno ac æstate cibus qui sumitur, ægrē
Sumitur: apta magis tempora ver, & hyems.
- 19 Ordine si accessus redeant, nil offer edendum
Antē: decet vacuum corpus habere cibo.
- 20 Quæ decernuntur, plenē aut decreta fuerunt,
Vt moueas aliquid, vel medicere nescas.
- 21 Quò vis cunq; rapit naturæ, fertor eòdem:
Idēq; haud neglecta commoditate loci.
- 22 Cocta, haud cruda moue: nec quid, nisi turgat hu-
Principijs tentes. Quod minus aio frequens. (mor,
- 23 Non quantum fuerit demptum de corpore refert:
Sed quale, & placidè num ferat æger idem.
Cumq; animus dum deficiat vacuare necesse est,
Id facias, æger si modò robur habet.
- 24 Morbi principio purgans medicamen acuti
Rarò sumendum, nec sine iudicio.
- 25 Si quod oportebat purgatio sustulit, ægro
Vtilis existit, sitq; molesta nihil.

HIPPO-

HIPPOCRATIS APHORISMO-
rum, pars secunda.

Aph. i.

SOMNO per quemuis morbum faciente dolorem,
Signum lethale est : sed minuente, bonum.

Sicuti sublata est vbi deliratio somno,
Ægroto facilis creditur esse salus.

- 3 Si quis plus æquo vigilârit, læditur indè :
Siqu cadat nimius pectore somnus, obest.
- 4 Utq; nimis plenum, nimium sic corpus inane
In vitio est, quiduis exuperansq; modum.
- 5 Corpora sponte sua quæ sunt quasi fessa labore,
Morbis haudquaq; sunt caritura diu.
- 6 Cum dolor est partis cuiusq; corporis, & non
Percipit hunc æger, mens animusq; labat.
- 7 Corpora quæ lentè sunt extenuata, requirunt
Paulatim refici : quæ subitoq; breui.
- 8 Si vigor à morbo comedenti haud accidat ægro,
Significat nimio membra onerata cibo.
Verum si abstineat, nec vires colligat, humor
Qui nocet inprimis euacuandus erit.
- 9 Nam corpus, quod sit corrupto humore refertum,
Quò magis enutris, hoc magis error inest.

B. I.

Pur-

PHO

HIPPOCRATIS

- 10 Purganti quoties vacuas medicamine corpus,
Quò benè res cedat, fluxile redde prius.
- 11 Pocula nos nutrire valent yelocius escis,
Liquida quòd solidis sint magis apta coqui.
- 12 Morbi reliquiæ, postq̃ crisis acta, manentes,
Sæpè reuersuri fontq̃ caputq̃ mali.
- 13 Iudicium quibus est ægris iam iamq̃ futurum,
His ante accessum nox solet esse grauis.
At quæ subsequitur (tristis certamine pugna
Deposito) magna ex parte remissa cadit.
- 14 Venter si excernat vario distincta colore,
Vtile censetur, ni color ille malus.
- 15 Fauces cum fuerint ægræ, vel tubera carne
Prodierint, alius conspicienda venit.
Nam si perfusa est bili, tum corpora languent:
Si qualis sani est, corpus oportet ali.
- 16 Omnimodis debent omnes vitare laborem,
Si quibus ex causis dura ferenda fames.
- 17 Cum plusquàm satis est sumatur, morbus adurget:
Curandi planè hoc ex ratione patet.
- 18 Quod tum confertim nutrit, tum tempore paruo,
Paruo fecerni tempore succit idem.
- 19 Vitæ ac interitus fallax prædictio, morbus
Spicula si pharetra promit acuta sua.

APHORISMI II

- 20 Curfus si nimio iuueni fluat impetus alui, *iudicium*
 Contrahit hunc demum sæpè senectæ sibi.
 Aut adolescenti si contra adstringitur aluus,
 Fit plerumque eadem post resoluta seni.
- 21 Quæ satis expleri nescit ieiuna cupido,
 Tollitur exhausto liberiore merò.
- 22 Morbi quodq; genus pleno si corpore fiat,
 Demi materiam velle videtur opus.
 Si vero tenui confederit, adjiciendum est:
 Cura & ab oppositis quæq; petenda modis.
- 23 Corpus si quando morbis tentetur acutis,
 Infra bis septem fit crisis æqua dies.
- 24 Quartus quisq; dies septeni creditur index:
 Hebdomadæ octauus principium alterius.
 Quò fit vt vndecimus spectetur denuò, nempè
 Quartus hic alterius ponitur hebdomadæ.
 Magnam præterea decimus vim septimus addit,
 Quem quartus decimus vndecimusq; notant.
- 25 Fit plerumq; brevis quartana æstiuâ, vicissim
 Longa autumnalis, si modò subsit hyema.
- 26 Conuulsis neruis febriim succedere præstat,
 Quàm facta spasmus corripuisse febri.
- 27 Ne nimium fidas non ex ratione leuatis:
 Nec metuas, temerè si grauiora cadant.
 Talia sunt etenim permulta incerta, diuq;
 Durare haud adeò, vel remanere solent.

B.2.

Si

HIPPOCRATIS

- 28 Si quibus haud levis est febris, tabescere corpus
Aut nihil, aut nimium cœpit, utrunq; malum.
Illud enim morbum longinquum denotat esse,
Corporis hoc planè languida membra probat.
- 29 Principio morbi moueas quodcunq; mouendum est:
Nam dum consistit, præstat amica quies.
- 30 Ortus et occasus morbi symptomata parua,
Vis velut hæc augens asperiora dabit,
- 31 Si cui post morbum nil corpus alatur edendo,
Is magnum debet pertinuisse malum.
- 32 Nanq; cibi cupidus, si non nutritur eodem,
Fastidire dehinc incipit æger homo.
Sin prius oblatum morbo recreatus abhorret,
Postq; cupit, res huic vertitur in melius.
- 33 In quouis morbo mens sana cibiq; cupido
Qui offertur, bona sunt: hisq; carere malum.
- 34 Morbus ad ætatem, tempus, naturam, habitumue
Conueniens, debet sollicitare minus.
- 35 Omnibus in morbis medium, parsq; infima ventris
Crassa iuuant: nimium nam tenuata nocent.
Et cum purgandum est per partes inferiores,
Si contabescant, abstinuisse deest.
- 36 Cui bene corpus habet, vires purgatio soluit:
Cuiq; parit succos esca maligna malos.
- Corporibus

APHORISMI.

- 37 Corporibus summè grauis est purgatio sanis,
Discrimen sæpè his non mediocre ferens.
- 38 Egroti quæcunq; placent alimenta palato,
Præponas paulò deteriora licet.
- 39 Incidit in morbos citius iuuenilior annis,
Vix quibus & rarò cauta senectâ patet:
Quod si quis senibus cœpit diuturnior esse,
Finiri ferimè non nisi morte potest.
- 40 Vt si vel rauci fuerint, vel fortè grauedo
Occupet, haud facile est hæc remouere mala.
- 41 Qui crebrò ac multum, causa minimèq; patente
Deficiunt animo, hos mors inopina premit.
- 42 Non vnq̃ poterit vehemens apoplexia solui,
Sed nec quantumuis, absq; labore, leuis.
- 43 Os cui detractò fit post suspendia spumans,
Ad vitam nulli posse redire datur.
- 44 Ocyus, à pueris qui sunt vehementer obesi,
Quàm graciles, stygijs præcipitantur aquis.
- 45 Conducunt puero, membris languore caducis,
Immutata ætas, victus, itemq; locus.
- 46 Insideant varia gemini si parte dolores,
Alterius sensum maior vbiq; tegit.
- 47 Dum pus conficitur, febres magis atq; dolores,
Quàm iam confecto pure, superueniunt.

Corpus

HIPPOCRATIS

- 48 Corpus cum nimio cœpit languescere motu,
Illius extemplò fit medicina quies.
- 49 Aut puer, aut natu grandis, quemcunq; laborem
Infuetis melius sustinuisse valet.
- 50 Infuetis consueta minus, si haud optima, lzduunt:
Mutare interdum conuenit ista tamen.
- 51 Sed multum & subito plenum fieri vel inanem,
Frigentem aut calidum, seq; mouere, malum.
Quicquid enim nimium est, naturæ displicet: ergo
Istis paulatim suefcere quenq; decet.
- 52 Si malè succedat cuncta ex ratione gerenti,
Mox temerè haud alia regredièrè via.
- 53 Fusior, in iuvene est alius melior: sene factò
Peius habet, quoniam fit sibi sicca seni.
- 54 Vt decuseximum fit longa statura iuuentz,
Sic præmaturo conficitur senio.

HIPPOCRATIS APHORISMO- rum, pars tertia.

Aph. I.

TEmporis innumeros gignit mutatio morbos,
Et quæ temporibus mota repente cadunt.
Nunc etenim frigus, contra nunc opprimit æstus:
Cætera stant, pari, pro ratione, modo.

Naturis

APHORISMI.

- 2 Naturis feruens alijs fit amicioꝛ æstas,
Naturis alijs congruit acris hyems.
- 3 Tum quod ad ætates, & morbos pertinet omnes,
Vis magna est victus, temporis atq; loci.
- 4 Cumq; dies eadem frigus ferat atq; calorem,
Disparis autumnus sunt metuenda mala.
- 5 Austri aures, visumq; hebetant, capitistq; dolores
Gignunt, languorem corporis efficiunt.
Fert Aquilo tussim, faucesq; exasperat, aluum
Comprimit, horrores egelidosq; ciet.
Pectoris inducit pariter lateristq; dolores:
Præditus his semper viribus est Boreas.
- 6 Si calor æstatem similem veri exhibet, inde
In febribus sudor non mediocris erit.
- 7 Temporibus siccis febres oriuntur acutæ:
Anni propt̃ statu morbus ad arma vocat.
- 8 Cum tempestatum bonus est habitus, leuijores
Morbi nascuntur, iudicijsq; boni.
Incerti contra, & grauijores esse putantur,
Si partes anni non tenuere modum.
- 9 Lethifera autumnus morbi pariantur oportet:
Tuta sed a morbis corpora vere vigent.
- 10 Quin etiã si quos tabes inuaserit, illis
Et grauis autumnus, difficilisq; nocet.

Arida

HIPPOCRATIS

- 11 Arida si sit hyems, venti septemque triones,
Et si ver austros exhibet, ac pluias:
Lippitur multis, nascuntur tormina, febres:
Corporeque hæc molli, femineoque magis.
- 12 Sin hyemem teneant austri, pluiæque vicissim,
Ver autem siccum, frigoribusque rigens:
Fit grauidis dum partus adest, discrimen abortus,
Suntque minus firmo corpore quos pariunt.
- Tormina non paucis fiunt, ophthalmia multis
Arida, discruciat dira grauedo senes.
- 13 At si sicca æstas Aquilones præbeat, imbres
Austrosque autumnus : proxima talis hyems.
Vox rauca, & tussis, capitis dolor, atque catarrhus
Opprimit, & tabes corpore lenta sedens.
- 14 Sin eat autumnus spirante Aquilone serenus,
Corpus quod molle est, & muliebre valet.
Sicca sed instabit reliquis ophthalmia, morbus
Ex atra bili, longa & acuta febris.
- 15 Summatim & breuiter, soles & aperta serena
Imbribus assiduus sint meliora tibi.
- 16 Longæ etenim febres, aluusque soluta per imbres, -
Cancris, angina, stupor, morbus & ille sacer.
Per sicca, arthritis, generans ophthalmia tabem,
Subitillum loti, tormina, acuta febris.
- 27 Spissat tempestas integrum Aquilonia corpus,
Auditu promptum, mobile reddit idem,

Aspectu

APHORISMI

- Aspectu pulchrum, ventremq; adstringit, ocellos
Mordet, & offendit pectora læsa prius.
Languidius totum corpus verò efficit Auster
Humidiusq; aures aggrauat atq; caput.
Pectus reddit hebes, cerebrum vertigine tentat,
Atq; oculos tardat, cit quoq; ventris onus.
- 18 Iam pueri benè vere valent ætateq; prima,
Et quos his ætas proxima cunq; tenet.
Ast ætate senes, autumnì parteq; prima:
Hyberno iuuenis tempore tutus erit.
- 19 Non quò non omnis queat omni tempore morbus
Nasci, sed quia sic ista subindè cadant.
- 20 Vere furor, morbusq; sacer, fluxusq; cruoris,
Anginæq; dolor, bilis & atra premunt.
Vlcera, lepræ, alphi, tussis, vox rauca, grauedo,
Tubera, lichenes, articulisq; dolor.
- 21 Non ætas plerisq; vacat, sed & insuper istis
Adiicit ardentes continuasq; febres.
Fit vomitus, venterq; fluens, ophthalmia, febres
Plures quæ alterna luce redire solent,
Quartanæ, obscenis cancri quoq; partibus, oris
Vlcera, sudores : auriculæq; dolent.
- 22 Vix quid in autumnum non ex his incidit, atq;
Præterea incertæ, post biduumq; febres.
Intestinorum læuor, dolor atq; lienis,
Ischias, & tabes, asthmata, dirus hydrops.
Guttatim excedens vrina, epilepsia, bilis
Nigrior, anginæ, voluulus, atq; furor.

C.I.

Tussima

HIPPOCRATIS

- 23 Tussim irrat hyems, capitis lumbiq; dolores,
Quatq; latus, fauces, viscera, damna grauant.
Mens corpusq; stupet, morbus lethargicus vrget,
Quiq; a vertendi nomine nomen habet.
- 24 Infantes, pueros & adhuc ætate tenella
Exercent vomitus, visaq; terrifica.
Aphthæ, humens auris, tussis, ventris mediumq;
Inflammat, abest noctis amica quies.
- 25 Pruritus gingiuarum, conuulsio, febres
Propria sunt his, quos dentis origo capit.
Deiciturq; aluus, quod tum malè quando canini
Illorum dentes exoriuntur, habet.
Hæcq; pericla subit quisq; vt plenissimus, atq;
Aluus cui poterit reddere stricta nihil.
- 26 At lædunt, vbi iam paulum processerit ætas,
Lumbrici teretes, glandulæ, & ascarides.
In spina vertebrarum inclinatio, strumæ,
Asthmata, verrucæ, tubera plura, lapis.
- 27 Ex iisdem multi pube incipiente, febresq;
Sunt longæ, & sanguis naribus exiliens.
- 28 Discrimenq; omnis puerilis sustinet ætas,
Quando quater denos traxit in orbe dies,
Septem vbi tum menses, septè & numerauerit annos,
Hincq; vbi pubescent corpora flere nouo.
Et si quem morbum neq; pubertas, neq; prima
Ménstrua sustulerint, longior esse solet.
- 29 Fit iuueni tabes, & sputum sanguinis, atq;
Præterea morbus maior, acuta febris.

Post

A P H O R I S M I

- 30 Post hanc ætatem cholera, ac infania, febres
 Ardentes, alui profluuiumq; cadit.
 Pulmonis laterumq; dolor, lienteriaq;
 Asthma, hæmorrhoides, tormina, inersq; sopor.
- 31 Spirandi verò vitium commune senectæ est,
 Vrinæ mala, nox peruigilata grauis.
 Renibus, articulisq; dolor, nerui resoluti,
 Pruritus, habitus corporis atq; mali.
 Auriculas, nares, oculos lædencia multa,
 Rheuma, & vertigo, venter & vltro fluens.

HIPPOCRATIS APHORISMO- rum, pars quarta,

Aph. 1.

Materiam grauidis turgentem demere quarto
 Mense potes, sextus dum sibi mensis abit.
 Parcius hisce tamen. Non primis mensibus inq;
 Tutò, aut postremis euacuare licet.

- 2 Talia si purgans medicina è corpore ducit,
 Qualia si fluerint spontè, iuuare queant,
 Vtile censetur: sed si contraria manant,
 Est vt nos eadem contineamus opus.
- 3 Si quod oportet abit per purgatoria, rectè est:
 Scilicet haud ægrè quis, grauiterue feret.
- 4 Venti qui suprà est purgando conuenit æstas,
 Inferiori autem bruma sit apta magis.

C. 2.

Nulla

HIPPOCRATIS

- 5 Nulla sub æstiuum purgans medicina, vel ante
Sat tutò est nobis accipiendà canem.
- 6 Quos graciles vomitus exercent absq; labore
Suprà purgentur, si nihil obstet hyems.
- 7 Ad vomitum sed difficiles plenosq; per ima
Si non est æstas, euacuare decet.
- 8 Præcipuè tamen hos caueas qui tabe laborant:
Sursum nil istis ducere nempè licet.
- 9 Bili infrâ vehemens purgatio conuenit atra:
Flaua at per superas, quas petit, ito vias.
- 10 Cum peracutus erit morbus, si turgeat humor
Illicò purgandum est: fert mora nanq; malum.
- 11 Per ventris mediū quibus intestina minora
Torquentur, coxis exoriturq; dolor,
Quem nec ab auxilijs, longo nec tempore tolli
Posse vides: illis aridus instat hydrops.
- 12 Intestinorum si quis laxiore tenetur:
Suprà, cum sit hyems, euacuare malum.
- 13 Helleboro vsurus qui non vomit absq; labore,
Huic prius vberior sit cibus, atq; quies.
- 14 Ast à veratro, nulli somnus requiesue
Ex vsu est: potius membra mouere iuuat.
Hoc ita perspicitur: nam cum quis nauigat æquor,
Turbari corpus sic agitando liquet.

Ergo

APHORISMI.

- 15 Ergo vt veratrum ducat magis, vtere motu
Vt vim deperdat, sit tibi summa quies.
- 16 Sed sanis spontisq; suæ non absq; periclo
Helleborus capitur: spasmodata nanq; facit.
- 17 Quem sine febre cibi capiunt fastidia, cuiq;
Ventriculi dolor, ac oris amaror adest,
Vertigoq; caput tentat: medicaminis ille
Supra per vomitum reiicientis eget.
- 18 Cum dolor est aliquis supra præcordia; sursum
Eger purgandus, si nihil obstat, erit.
Sin subter leptom transuersum creditur esse,
Tunc ea quæ purgant inferiora dabis.
- 19 A medicinali potu sitis arida monstrat
Quod satis est tolli: nilq; sitire, parum.
- 20 Vermina cum citra febrem cruciatibus vrunt,
Lumborumq; genu cum grauitate, dolor:
Hic medicamento purgante per inferiora
Eger vt vtatur, significabit opus.
- 21 Sponte fluens aluus nigro similisq; cruori
Pessima, seu febris, seu tibi nulla fiet.
Deteriorq; mali quò plures ijce colores,
Ni medicamentum det minus esse mali.
- 22 Bilis cui morbo se ostendit nigra recenti
Infrâ vel suprâ, mortis aperta nota est.
- 23 Cui verò alterutrum se prompsit, si vel acutis
Morbis, vel longis extenuatus erit.

Sine

HIPPOCRATIS

Siue graui accepto per corpus vulnere, siue
Quomodocunq; aliter, post perit ille diem.

- 24 Ex atra quoties nascantur tormina bile,
Spes reliqua hoc casu nulla salutis erit.
- 25 Qualiscunq; per os sanguis fluat, exitiosum est:
Inferius si sint reddita nigra, bonum.
- 26 Ortis torminibus veluti carnosae per aluum
Deiciens, morti proximus arguitur.
- 27 Cui fluxit per febrem sanguinis, aluus
Humida sit vires dum redire cibo.
- 28 Auxilium surdis adfert deiectionis bilis:
Cum tenet haec, si post surda sit auris, abit.
- 29 Febriles capiant sexta si luce rigores,
Sunt perdifficilis, iudicijq; mali.
- 30 Quae per circuitum sit febris, tempore eodem
Cras rediens, longa haud soluitur abstq; mora.
- 31 Abscessurum aliquid maxillis, articulisue
Signum est, si febri corpora lasa dolent.
- 32 Si reualefcenti quae pars affecta dolore est,
Hac ipsa abscessus parte molestus erit.
- 33 Siq; fatigari membrum sibi sentiat vllum
Sanus, ibi sedem morbus habere vult.
- 34 Febrili subito qui suffocatur ab aestu,
Is, sibi in fauces intumescere, perit.

Corporis

APHORISMI.

- 35 Corporis hieq̃ habitu perit, & cui febris eodem
Torquetur ceruix, vt nihil indè voret.
- 36 Si quem febris habet, sudores tertius illi
Adferat, ac quintus, septimus atq̃ dies,
Nonus, & vndecimus, quartus decimusq̃, & ab illo
Tertius: his virtus maxima ritè datur.
Ordine succedunt pariter vigesimus vnus,
Et supra hunc sextus: sunt nota nanq̃ boni.
Post illos vnus verò & trigesimus, vltra hunc
Tertius: hisq̃ alij vim tribuere parem.
Sin secus eneniat, morbi longi atq̃ laboris,
Ac recidiuæ etiam concitat indè metum.
- 37 Febribus intentat gelidus tibi sudor acutis
Interitum: leuibus, tempora longa mali.
- 38 Præterea sudor quacunq̃ est parte futurus,
Hac ipsa morbi vim residere docet.
- 39 Ac vbicunq̃ calor, frigusue molestius esse
Incipit, hîc quærit morbus habere locum.
- 40 Tum si quæ toto mutatio corpore surgit,
Et nunc membra calor, nunc malè frigus habet,
Ex alioq̃ alius color est, violentia morbi
Temporis in longum porrigitur spatium.
- 41 Plurimus à somno sudor, si causa latebit,
Arguit audacem plus satis esse gulam.
Corpore si verò hoc ipsum contingat inani,
Demendum est aliquid quod superesse liquet.

Multus

HIPPOCRATIS

- 42 Multus & assiduus sudor si frigidus exit,
Longinqui morbi est: si calidusq; brevis.
- 43 Continuae febres si quæ vehementius vrgent
Tertia cum lux est, dura pericla ferunt.
Sin quocunq; modo se fortè remiserit ardor,
Discrimen nullum quod vereare subest.
- 44 Quos longæ exercent febres, tubercula fiunt
Ijs, vel ab articulis nescit abesse dolor.
- 45 Hæc q; vbi contingunt, ingesti corpora constat
Immensa nimium mole grauata cibi.
- 46 Si nec omittenti feбри rigor incidat, ægri
Viribus infirmis, imminet interitus.
- 47 Talis cumq; tenet febris, nigra sputa, cruenta,
Fœtida, tum bilis tincta colore, mala.
Quæ vero eduntur benè, sunt bona: quæq; per aluum,
Atq; per vrinæ sunt abitura vias.
Ex istis sed quando locis quid inutile prodit,
Ægrum nec releuat, noxa fit inde grauis.
- 48 Febreq; continua si intus sitiensq; calensq;
Extra frigescat, nil mage pestiferum.
- 49 Siq; supercilium, nares, oculi, labiumue
Sunt peruersa, feбри nec datur vlla quies:
Iamq; per infirmas vires quis non videt, aut non
Audit, spes vitæ nulla subesse potest.

APHORISMI

- 50 Ut nec ei, cui cunctis statu cum febris eodem
Spirandi labor est, desipiensq; caput.
- 51 Abscessus inter febres qui non citò sani
Fiunt, longinqui sunt documenta mali.
- 52 Quouis in morbo lachrymis se tradere spontè
Nil nocet: inuitè flere pericla notat.
- 53 Hærens ad dentes humor quis glutinis instar
Per febres, morbum nuntiat esse grauem.
- 54 Si quibus exardens febris sit & arida tussis
Irritans modicè, hos non premit alta sitis.
- 55 Febres ex adenum quæcunq; tumoribus ortæ
Pestiferæ, si vnum transiluere diem.
- 56 Febre laboranti manans è corpore sudor,
Febri nequicq; deficiente, malus.
Tempus enim morbi longum denuntiat, atq;
Quod nimia partes humiditate madent.
- 57 Tollitur & rigor ac immoti tensio nerui,
Febris si post hæc fortè superueniat.
- 58 Immodicis febrim populantem corpora flammis,
Horror quis subitus dissoluisse potest.
- 59 Simplex alternis febris rediuiua diebus,
Septem circuitus præterijisse nequit
- 60 Auribus ex febre obtusis, aut sanguinis imber
De nare, aut venter fert resolutus opem.
- D. 1.
- Imparibus

HIPPOCRATIS

- 61 Imparibus febris ni sit finita diebus,
Post nec opinanti sæua subindè redit.
- 62 Septemq; antè dies morbus si regius vrget,
Cum prior inuasit febris acuta, malum.
- 63 Quotidie si contigerint cum febre rigores,
Quotidie integro corpore febris abit.
- 64 Septimo at arquatus, cum febris torqueat ægrum,
Vel nono accedens, vndecimouè die,
Vel decimo quarto, si sint præcordia dextra
Mollia, fat tutus: si capit antè, grauis.
- 65 Ventriculi verò vehemens in febribus æstus,
Cumq; hoc cardiacos esse, pericla notat.
- 66 Terribile est nervos distendi, & viscera circum
Affligi, si quæm febris acuta tenet.
- 67 Necnon à somno cœpisse timere, vel æquè
Nervos distendi, non nequit esse malum.
- 68 Per febreq; malum est elisus spiritus, iri
Distentum nervos nam tibi testis erit.
- 69 Crassior in febre, per pauca, refertaq; grumis
Vrina, hinc tenuis multa; facta iuuat.
Talis enim fermè morbis ineantibus exit,
Postuè breui, matulæ quando quid ima petit.
- 70 Perturbata quibus iumentis instarq; videtur
Vrinæ, his capitis vel dolor est vel erit.

Morbi

APHORISMI.

- 71 Morbi quando dies index fit septima, quarta
Nubes apparet rubra, notatq; pares.
- 72 Est vrina nocens alba, & diluta: magisq;
Si male tunc ægrum fortè phrenesis habet.
- 73 Murmure si quibus incluso præcordia turgent,
Exhinc lumborum discruciatq; dolor:
Humida eis aluus fiet, ni erumpere flatus
Aut vrina potest. Hæc q; vbi febris adest.
- 74 Spes vbi ad articulos abscessum ostenditur iri,
Vrina abscessu liberat alba, frequens,
Crassaq; nimirum qualis cum febre molesta
Quarto nonnullis incipit esse die,
Quod si tum sanguis forsan de naribus exit,
Languidus exiguo tempore liber erit.
- 75 Sanguis in vrina vel pus si cernitur esse,
Vesicam aut renes vlcus habere liquet.
- 76 Hæc si instar quid carnis habet, velutiue capillos
Crassaq; descendit, ren ibi causa mali.
- 77 Crassior at si contineat quasi furfura quædam,
Vesicæ scabies esse molesta solet.
- 78 Meiore contingit cuicunq; repente cruorem,
Huic ruptam venam renibus esse docet.
- 79 Vrinis quoties subsidet arena, lapillum
Perspicuum est miseris discruciare modis.

D. 2.

Quod

HIPPOCRATIS

- 80 Quod si vel grumi, vel sanguis profluat, atq;
Præterea vrinx sit via difficilis,
Pecten & ima aluus, perinæum condoleatq;
Esse in vesica colligitur vitium.
- 81 Cumq; exit sanguis, pus, squamæ: significantur
Vlcera vesicæ, si sit odore graui.
- 82 Tubera nascuntur cuicunq; foramine penis
Si suppurârint exierintq;, bonum.
- 83 Noctu quæ facta est vrinx copia, monstrat
Suppressum ventrem reddere posse parum.

HIPPOCRATIS APHORISMO- rum, pars quinta.

Aph. I.

- A**lbi purgantes veratri pectora succo
Si capiat spasmus, funeris author erit,
- 2 Nervi orumq; omnis tristi distentio nata ex
Vulnere, res magni plena timore mali.
- 3 Largè si sanguis profluxit, subsequiturq;
Hæc, vel singultus: vix medicina iuuat.
- 4 Nec minus horribile est, si perpurgatum & inanem
Alterutrum oppressit, ariditate nocens.
- 5 Conuulsis moritur neruis, cuicunq; repentè
Torpuerit nimio lingua retenta mero:

APHORISMI.

Ni cadat in febrim, vel cœpit tempore eodem,
Quo sese soluit crapula, voce frui.

- 6 Quarto, aut ante diem quartum perimit rigor: istum
Si effugias, fiet non dubitanda salus.
- 7 Pubescenti oriens epilepsia, mobilis: anno
Quinto & viceno vix quid habebit opis.
- 8 Cui dolor est lateris, bis septem ni ille diebus
Nonnihil expuerit: pus generatur ibi.
- 9 Fit decimo octauo tabes ætatis ab anno,
Dum fermè septem iultra peracta sient.
- 10 Vertitur angina in pulmonem, quæ citò finem
Accipit, & septem conficit ante dies.
Quod nisi contingit, tempusq; hoc præterit æger,
Suppurare aliqua est parte necesse malum.
- 11 Tabentis sputum graucolens dum imponitur igni,
Perniciem ostendit, deperunte coma.
- 12 Cumq; diu hoc morbo traxit, labente capillo
Aluus si fusa est, mors properata subit.
- 13 Spumantem si quis profuderit ore cruorem,
Pulmonum vitio sic cecidisse patet.
- 14 Corruptus cum profluuium sit tabidus alui,
Cunctis inuisum mortis obibit iter.
- 15 In lateris morbo cui suppuratio facta est,
Atq; exin decies quattuor antè dies

Suprà

HIPPOCRATIS

Suprà purgetur, saluum docet esse futurum:
Quod nisi fit, tabes lenta deinde subit.

- 16 Qui nimius calor est, corpusq; effæminat atq;
Neruos emollit, mentem hebetatq; simul.
Sanguinis ac riuos, animi fert deliquiumq;
Vndè & ad extremum mors violenta rapit.
- 17 Distendit frigus neruos, infertq; rigorem,
Nigritiem, horrorem concitat inq; feбри.
- 18 Osibus & neruis, cerebro, dorsiq; medullæ,
Dentibus aduersum est: adiuuat ista calor.
- 19 Frigida cal fieri debent, tantummodo demptis
Vndè fluit sanguis, sanguis & vndè fluet.
- 20 Insuper infestat præmordax vlcera frigus,
Duramq; & nigram cogit habere cutim.
Distendit neruos, & suppurare dolorem
Non finit, hinc horror nascitur, atq; tremor.
- 21 Nonnunq; sed si rigor absq; sit vlcere, necnon
Plenus si iuuenis, solq; leone manens:
Frigida lymphæ potest prodesse infusa, calorem
Quod reuocet: propriè sic iuuat ista calor.
- 22 Suppurare calor faciens dat signa salutis,
Quamuis non omni hoc vlcere præstet idem.
Emollitq; cutim, extenuat, lenitq; dolorem,
Distentos neruos prærigidosq; fouet.
Horrores, capitis grauitatem soluit, & ossa
Si quæ sint fracta aut nuda iuuare potest.

Vlcera

APHORISMI.

Vlcera item capitis, partesq; a frigore victas,
 Quin & ad ossa vlcus quod penetrando vorat.
 Vesicæ prodest, sedi, vuluæ, atq; pudendis.
 Vtilis his calor est, frigus vbiq; nocet.

23 Sanguine fluxuro aut alicundè fluente, propinquis
 Partibus affundi frigida debet aqua.
 Inflammenq; recens ad rubrum subq; cruentum
 Tendens, admota hæc frigida sæpè leuat,
 Denigratq; vetus, sacroq; medebitur igni
 Vlceris experti: cui secus officiet.

24 Frigida ceu nix & glacies non ledere pectus
 Non possunt, tussiles efficiendo graues.
 De venis multum cogunt manare cruoris,
 A cerebroq; frequens hinc pituita fluit.

25 Articuli tumidi, podagra, & distentio nerui
 Vsu soluantur frigidioris aquæ.
 Tollitur indè dolor quicumq; est vlceris experti:
 Vincitur à modico nantq; stupore dolor.

26 Quæ citò cal fieri & citò refrigerare nata est,
 Ex leuibus constat partibus vnda magis.

27 Immensa quicumq; siti de nocte premuntur,
 Somno si possint tradere membra, iuuat.

28 Menstrua suffitis ducuntur odoribus, atq;
 Ni caput hi peterent, commoda plura darent.

29 Suprà scriptus est par. 4. Aph. 1.

30 Prægnans si mulier morbo tentetur acuto,
 Hanc facile absomit v is ea tanta mali.

Incisa

HIPPOCRATIS

- 31 Incisa grauidæ vena patiuntur abortum,
Et magè, si partus grandior intus erit.
- 32 Fæmina puniceum si cieſtat ab ore cruorem,
Succurrunt quoquo menſtrua cita modo.
- 33 Menſtrua quotquot habent caſu ſuppreſſa, leuantur
Sanguine per nares exiliente foras.
- 34 Verſatur magno grauida in discrimine partus,
Abſq; modo ſi alius ſit reſoluta ſibi.
- 35 Ægrè parturiens quæcunq;, lociſue laborans
Sternutamenti robore ſentit opem.
- 36 Tempore non ſolito profuſi deip colores
Menſes, purgari corpora velle docent.
- 37 Si grauidæ ſubito cuius macreſcere mammæ
Cæperunt, partum ſuſtinuiſſe nequit.
- 38 Si qua ferat geminos, macreſcente vbere læuo,
Fæmina: mas, dextro deficiente, perit.
- 39 Si quæ nec peperit, grauida nec geſtat in aluo
Lac habet, huic ſiſti menſtrua ſcire licet.
- 40 Suffuſæ verò muliebres ſanguine mammæ,
Præſcia venturi ſigna furoris erunt.
- 41 Sumpto poſt cœnam mulſo, ſi tormina ſentit
Fæmina, conceptus ſit manifeſta nota.
- 42 Si grauidæ mas intus erit, bonitate coloris
Imbuitur, ſibi quem ſæpè puella negat.

Eueniens

APHORISMI

- 43 Eueniens grauidis morbus qui dicitur ignis,
Discrimen vitæ his exitiale parit.
- 44 Quæ tenuis nimium est, partû dabit illa bimestrem,
Corpus ni melior mox habitudo capit.
- 45 Quæ fœtum quadrata bimestrem siue trimestrem
Elidit, nec sit cognita causa satis:
Illi sunt vteri plenissima vincula muci,
Rumpunturq; suo pondere pressa graui.
- 46 Quæ non concepit mulier vehementer obarsa,
Illius omentum comprimit os vteri.
Quocircâ & sobolis deinceps spes omnis adempta est,
Ni gracili fuerit corpore visa prius.
- 47 Suppurata vteri si pars sit proxima coxæ,
Præstat ibi reliquis emmoton auxilijs.
- 48 Conceptus fœtus si fœmina, parte sinistras:
Si mas est, vteri dexteriore iacet.
- 49 Sternutamento poterunt exire secundæ,
Arctè si nares & simul ora premas.
- 50 Maxima sub mammis defixa cucurbita, menses
Fæmineos si vis sistere, præstat opem.
- 51 Clauditur os vteri tangenti mollius, extant
Cum rata fœcundi munera coniugij.
- 52 Languet, si grauidæ ex mammis lac profluat, infans:
Iisdem qui duris, nescitur esse valens,

E. I.

Nulla

HIPPOCRATIS

- 53 Nulla suum prægnans elidit fœmina partum,
Vbera ni fuerint extenuata prius:
Quòd si dureſcant, non terret abortus: at indè
Fit genibus, coxis, luminibusue dolor.
- 54 Est quibus os vteri durum, se contrahit arctè,
Æquè ac si sobolis spes sibi certa foret.
- 55 Febre laborantes grauidæ, nimiumq; calentes,
Partum vel perdent, difficilemue dabunt.
- 56 Si fluxum sequitur muliebrem tensio nerui
Defectusq; animi, non erit abst; metu.
- 57 Profusi menses morbos in corpore gignunt,
Suppressiq; vtero multa molesta cient.
- 58 Aut alui, aut vteri leuis inflammatio, pusue
Renibus, vrinæ molle retardat iter.
Hepar vti nimio quoties exarserit æstu,
Os ibi singultu concutiente sonat.
- 59 Quisquis scire cupis, quæ non conceperit, vllò
Num fieri possit pignore læta parens,
Vestibus obductæ facito suffimina: siq;
Ad nares odor it, crimine, crede, vacat.
- 60 Prægnanti menses si quo prius ordine currunt,
Intus quod geritur, ritè valere nequit.
- 61 Conceptus, odiumq; cibi, mensesq; retenti
Testes sunt: febris, ni capiatue tremor.
- Frigida

APHORISMI. III

- 62 Frigida vis vteri steriles, quòd spissior æquo est.
Efficit: humenti semen inersq; iacet.
Siccior, immodicèq; calens sua semina perdunt:
Temperies media est sola futura ferax.
- 63 Deq; viris itidem. rari si corporis, aut si
Prædensi, calidi, aut frigidioris erunt.
Languet enim semen, fertur vel spiritus extrà,
Transmitti vt nequeat, concalefitue minus.
- 64 Lac sumptum cuiusq; dolet caput, ac re venenū est:
Quorum & præcipiti corpora febre calent,
Siue per hanc creuit sitis, aut præcordia turgent,
Seu bili venter, sanguine siue fuit.
Vtile sit phthisicis tamen, & qui febre tenentur
Longa & difficili, pertenuesq; fouet.
- 65 Ulcera si tumeant, insania nulla timeri,
Tensio neruorum nec nisi rara potest.
Sunt quibus à tergo hæc, subitò recidente tumore,
Tensio neruorum his accidit atq; rigor.
Vt quibus antè: furor, vomica, laterisue dolores,
Torminaue interdum, si tumor ille rubet.
- 66 Prauis & magnis, nullo apparente tumore.
Vulneribus rectè fidere nemo velit.
- 67 Mollis quisq; tumor fertur tutissimus esse:
Crudus permagno non venit absq; metu.
- 68 Postrema capitis natos de parte dolores
Venula quæ recta est frontis aperta leuat.

E. 2.

Incipit

HIPPOCRATIS

- 69 Incipit ex lumbis, per dorsumq; ad caput vsq;
 Pertingit rigoris, quo capitur mulier.
 Posteriore magis, q̄ corporis anteriore
 Asolet hic itidem surgere parte viris,
 Qualia sunt femora & cubiti. Nota nanq; calor
 Rara cutis, notat hanc pars quoq; plena pilis.
- 70 Quos quartana capit, non hos conuulsio tangit:
 Illa, hæc si tetigit, mox veniente fugit.
- 71 Cui sicca & squalens, absq; is sudore peribit:
 Contrà, cui laxa est, atq; soluta cutis.
- 72 Omnes icterici flaua qui bile redundant,
 Subiecti rarò flatibus esse solent.

HIPPOCRATIS APHORISMO- rum, pars sexta.

Aph. i.

- A** Luinis longo iam tempore, si modo ructus
 Eueniant acidi, non solitiq; bonum.
- 2 Humentes nares, liquidum quoq; semen ab ortu,
 Infirmi planè corporis indicia.
- 3 Longis torminibus stomachi fastidia nunq;
 Non mala, præcipuè si tibi febris adest.
- 4 Vulnera quæ glabra ex omni sunt parte, maligna:
 Vllumq; admittunt vix genus auxiliij.
- 5 Pectoris, aut costar, membri alteriusue dolores
 Num multum infestent, mente tenere decet.
- Renum,

APHORISMI.

- 6 Renum, & vesicæ vitijs ætate senili
Curandis, vix quem dat medicina locum.
- 7 Non adeò ventris sublimi parte dolores,
Quàm qui se condant interiore, premunt.
- 8 Non citò sanescunt quæcunq; in corpore fiunt
Vlcera, si prior his creuit acerbus hydrops.
- 9 Pruritus haud faciunt lata exanthemata multum,
Atq; his subsidij fertur ab arte minus.
- 10 Cui dolor est capitis, per nares, osue, per aures,
Pus, aqua, vel sanguis fert citò fusus opem.
- 11 Qui renum vitijs, quicq; atra bile laborant,
His hæmorrhoides commoda multa ferunt.
- 12 Oscula venarum solita effudisse cruorem
Omnia si claudas, sit phthisis hinc, vel hydrops.
- 13 Singultus quemcunq; capit, super huic veniente
Sternutamento, desinit esse grauis.
- 14 Plurima correptis vitio languoris aquosi,
In ventrem è venis fusa medetur aqua.
- 15 Aluus multorum spatium resoluta dierum,
Suppressitur vomitu sponte sequente sua.
- 16 Pulmonum, laterisue dolor quemcunq; fatigat,
Alui profluuium corripiens, malum.
- 17 Lippum si fieri quenq; fortè accidit, aluus
Humida succedens utilis esse potest.

Vulnera

HIPPOCRATIS

- 18 Vulnera vesicæ, cordisue, basisue cerebri,
Septi transuerfi, ventriculiue sinus,
Vnius ex intestinisue minoribus alui,
Aut iecoris, medica destituuntur ope.
- 19 Non os, aut chondrus, non aut præputia, nerui, aut
Buccæ pars tenuis vulnere læsa coit.
- 20 In ventrem sanguis quoties confluit, ibidem
In pus, aut grumos illicò versus abit.
- 21 Aut varix ortus, fususue per oscula sanguis
Venarum, ex atra bile furore leuat.
- 22 A dorso ad cubitum tendentes quosq; dolores
Incisa in cubito tollere vena potest.
- 23 Tristitia atq; timor longo si tempore durent,
Ex atra morbum bile subesse monent.
24. Decimi octauæ pars est præcedentis
- 25 Extrà qui' sacer ignis erat, si vertitur intrò,
Valdè anceps: contrà, tutior esse solet.
- 26 Post febrem ardentem si cui tremor occupet artus,
Succedit geminum mens aliena malum.
- 27 Si quem impleuit hydrops, puris multumue coiuit,
Mortiferum est quoties effluat omne simul.
- 28 Accidit eunuchis rarò nodosa podagra,
Dedecori exponens caluitiumue caput.

Nec

APHORISMI.

- 29 Nec podagra mulier quæcunq; doloribus ardet,
Menſibus omninò ni caret illa ſuis.
- 30 Hæc pueris eadem multò minus accidit, antè
Cognita q̃ ſibi ſit pernicioſa venus.
- 31 Balnea, fomentum, purgatio, ſectio venæ,
Vinaq; nonnunq; lumina læſa iuuant.
- 32 Balba quibus tenero funduntur verba palato,
Aluus ſi fluit his, vſq; ſoluta fluit.
- 33 Ex ſtomacho eructant acidum quicunq; vaporem,
Vix videas lateris poſſe dolore capi.
- 34 Depilis à magno eſt immunis varice: qui ſi
Exoritur, creſcit denuò cæſaries.
- 35 Si quibus intumuit ſuffuſa venter ab vnda,
Accidat & tuſſis, ſpem negat illa bonam.
- 36 Prodeſt & vinum ac internæ ſectio venæ,
Vrinæ ſi quid ſiſtere cœpit iter.
- 37 Terribilis non eſt orto, in ceruice tumore,
Angina: it morbi vis ibi nanq; foras.
- 38 Occultos præſtat tibi non attingere caneros,
Ægram ne id citius cogat obire diem.
Viure nam plures illis conceditur annos,
Queis nulli medicas appoſuere manus.
- 39 Diſtendi nernos & ſingultire viciffim,
Hoc & quod nimium eſt efficit, atq; parum.

Si

HIPPOCRATIS

- 40 Si dolor est circa factus præcordia, nullo
Æstu: succedens liberat indè febris.
- 41 Abdita quando tegit se suppuratio, testa est
Vel propter puris, crassitiemue loci.
- 42 Si cui morbus adest celsa curandus in aula,
Huic durum fieri est exitiale iecur.
- 43 Quosq; lienosos prenderunt tormina, mox ijs
Inuersis in aquam qua tumet alba cutis,
Læuibus aut intestinis retinentibus ægrè:
Subtrahere interitu vix medicina potest.
- 44 Voluulus vrina compressa, ni illicò febris
Hanc moueat, septem conficit ante dies.
- 45 Ossis & abscessus, caua fietq; exindè cicatrix,
Infra annum si sint vlcera sana minus.
- 46 Impubes fiunt quicunq; ex asthmate gibbi,
Tussive, his celerem vis parat ægra necem.
- 47 Vtile si credas purgare, aut tundere venam,
Summè opportunum ver tibi tempus habe.
48. Hic 43 proximi pars fuit.
- 49 Affectus podagræ, se quando remiserit ardor,
Quisq; quater denos desinit ante dies.
- 50 Ex cerebri accepto grauiori vulnere febris
Nascitur, & vomitus bilis ab ore fluxit.
- 51 Sanis cum subitus capitis dolor accidit, atq;
Tum stupidi stertunt, ac sine voce manent:
- Omnino

APHORISMI.

- Omnino septem perituros crede diebus,
Mox ni interueniens soluerit ista febris.
- 52 Mortiferum est quoties oculorum appareat album,
Ni fluor hoc alui, aut pharmaca sumpta dabunt.
- 53 Tutior adiuncto fit desipientia risu:
Seria vix vlla vincitur artis ope.
- 54 Sunt præfaga mali suspiria saucia luctu:
Si malè cum febris morbus acutus habet.
- 55 Vere ac autumno manuumq; pedumq; dolores
Ex magna fese parte mouere solent.
- 56 Omnibus in morbis ex atra bile creatis,
Humores illuc decubuisse malum:
Corpore vbi toto resolutio fiat, ybiue
Spasmus, vel furor, aut lumina cæca sient.
- 57 Istaq; neruorum resolutio maximè ab octo
Lustris, ad bis sex lustra peracta capit.
- 58 Procidat omentum si quando abdomine rupto:
Putrescit, quamuis illicò restituas.
- 59 Longa infestatis coxendice, mota subindè
Coxa loco, multa hac mucida parte notat.
- 60 Et sic affectis crus contabescere oportet
Et claudum fieri, nì ferat ignis opem.

HIPPOCRATIS APHORISMO-
rum, pars septima.

Aph. I.

- P**Ræcipiti morbo si extremæ corporis algent
Partes, suspicio nascitur indè mali.
- 2 Os tibi corruptum magno exercente dolore,
Suprà si caro sit liuida, terror inest.
- 3 Post vomitum vel singultus, vel lumina rubra
Permagni haud sunt absq; timore mali.
- 4 Et post sudorem cœpisse horrescere quicq̃,
Sortitum est inter non bona signa locum.
- 5 Mania cui granis est, vel hydrops vel tormina prosūt,
Vel si permotus mente sit indè sua.
- 6 A longis morbis syncerum excernere, necnon
Fastidire cibum, tuta cūq; minus.
- 7 Horror post nimium vel desipientia potum,
Signa ferunt magni non dubitanda mali.
- 8 Ex intus rupta vomica, vires resolutæ,
Defectusq; animi nascitur, & vomitus.
- 9 Sanguinis à fluxu seu mens delira sequuta est,
Seu distendatur nervus, vtrunq; malum.
- 10 Vtq; intestini hæc tenuis crudelia morbo:
Sic & singultus, sic vomitusq; nocet.

Post

APHORISMUM

- 11 Post lateris vitium pulmo inflammatus, ad ipsum
Venisse infirmum denotat interitum.
- 12 Et post pulmonis vitium si insania fiat,
In magnis ægrum nuntiat esse malis.
- 13 Pessima neruorum rigor aut distentio signa,
Feruor vbi magnus corporis antè fuit.
- 14 Cumq; graui caput est afflictum vulnere, summum
Discrimen stupor, aut mens aliena, parit.
- 15 Qui post sanguineum sputum pus expuit æger,
Huic fit rara quidem difficilisq; salus.
- 16 Puris enim sputum tabes fluxusq; sequuntur:
Qui spuere ex toto desijt, emoritur.
- 17 Anceps fit iecoris grauis inflammatio casus,
Rupta vbi singultu verba loquentis erunt.
- 18 Si nimium vigilans patitur deliria mentis,
Distendi neruos conqueriturue, malum.
- 19 Post os nudatum facer is qui dicitur ignis,
Res est indicio perniciosa suo.
- 20 Postq; ignem sacrum si suppuratio facta est,
Vel putredo, notis annumerato malis.
- 21 Ac vbi se moueant multum super vlcera venæ,
Terrori magno est sanguinis effluuium.
- 22 Longus quando dolor tota desauit in aluo:
Suppuratur ibi, mors nisi præripiat.

HIPPOCRATIS

- 23 Impermixta quibus fuerit delectio ventris,
Non paruum incutiunt tormina facta metum.
- 24 Os cum præcisum est capitis, si attingat inane:
Sanæ istinc mentis magna ruina venit.
- 25 Ex medicamento potu distentio nata
Nervorum, certum ducit ad interitum.
- 26 Corporis extremas partes frigescere tutum
Non est, cum fortis sit tibi ventre dolor.
- 27 Cum desidendi grauidæ sit sæpè voluntas
Nec quicquid excernat venter, abortus erit.
- 28 Aut os, aut chondrum, nervum vel vulnere cæsum,
Augeri aut iterum posse coire negant.
- 29 Cui totum implevit corpus lymphaticus error,
Finitur multum ventre fluente sibi.
- 30 Si spumans id sit quod fusa excernitur aluo,
E cerebro certum est quod pituita fluit.
- 31 Vrina inferius crassam cum febre farinam
Si referat, longi tempora pone mali.
- 32 Quæ suprà tenuis sua subsidentia bilis
Instar habet, morbum hæc arguit ancipitem.
- 33 Æqualis quæ non ex omni parte videtur,
Fit perturbati corporis indicium.
- 34 Sin videas bullas suprema parte natantes,
Renalem morbum crede, nec esse breuem.

Sic

APHORISMI.

- 35 Sic sublimis adeps pendens si plurimus exit,
Renalem morbum narrat, eumq; grauem.
- 36 Sin musclis circa spinam dolor accidat, iisdem
Quas renum vitiij diximus antè notis,
Abscessum fieri certum est: qui intrinsecus annè
Extra sit, docet hoc musculus ipse dolens.
- 37 Tutior est quicumq; vomit sine febre cruorem:
Sin adsit febris, spes propè nulla subest.
Quod verò adstringit necnon refrigerat, illi
Quantamcunq; potest, fert medicamen opem.
- 38 Decidat in summum si distillatio ventrem,
In pus viceno vertitur illa die.
- 39 Sententia hæc antè posita est. 80 par. 4.
- 40 Vel subito ereptas voces stupefactaue membra
Corporis, ex atra surgere bile liquet.
- 41 Maxima singultus senibus discrimina gignit,
Ex medicamento vi superante modum.
- 42 Copia feruentis capiti superaddita lymphæ, est
Omnis præterq; ex bile medela febris.
- 43 Nulla per infirmas audita est sæmina vires
Ambarum manuum dexteritate frui.
- 44 Pus quod in abscessu secto exustoue coiuit
Purum albumq; fluens, signa salutis habet.
Impurum, maleolens, nigrum referensq; cruorem,
Adferet infirmis exitiale malum.

HIPPOCRATIS

45 Si ex iecoris vomica pus purum fertur & album,
 In tunica vitium est, nec dubitanda salus.
 Sin nigram erumpens pus repræsentet amurcam,
 Spes nulla: horribili mors premit atra pede.

46 Lumina quādò dolent, post balnea & hausta meraca
 Vina, statim vena est percutienda tibi.

$\left. \begin{array}{l} 47 \\ 48 \\ 49 \end{array} \right\} \text{habebantur} \left\{ \begin{array}{l} 35 \\ 36 \\ 37 \end{array} \right\} \text{par. 6.}$

50 Corruptum cui sit cerebrum, tribus ille diebus
 Occidit: exactis his, metus omnis abest.

51 Sternutamentum ex capite est feruente cerebro,
 Aut humore eius qui per inane fluit.
 Et sonitum reddit, quòd qui intus clauditur aër
 Per strictas exit difficilesq; vias.

52 Immensum iecoris febris post orta dolorem
 Tollit, & hoc flatus discutiendo facit.

53. ponitur. 47. Par. 6.

54 Queis pituita inter septum ventremq; dolorem
 Conclufa intulerit, nec patet indè sibi
 Exitus: ij morbum fugiunt, loca non per aperta
 Versa ad vesicam si pituita meat.

55 Fertur ad omentum si quæ iecur hydatidis ambit,
 Eger distento ventre peribit aqua.

Si

HIPPOCRATIS

56 Si premat anxietas, tremor, aut sæpè oscitet æger:
Morbum mixta vnda pars leuat æqua meri.

57. est 82. par. 4-

58 Quavis ex caula cerebri concussio mutos
Efficat, & reliquis sensibus expoliat.

59 Abstinuiffe decet, nimium quibus humida membra:
Humida desiccat corpora nempè fames.

*Reliqui omnes aut spurij sunt, aut ante
ab Hippocrate positi.*

FINIS.